Ўзбекистон Республикаси номидан ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Сирдарё тумани

2024 йил 03 июнь

Сирдарё туманлараро иктисодий судининг судьяси У.Курбанов раислигида, К.Махамаджоновнинг котиблигида, даъвогар — Ўзбекистон Республикаси Иктисодиёт ва Молия вазирлиги хузуридаги Кадастр агентлиги Сирдарё вилояти бошкармасининг жавобгар — "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамиятига нисбатан берилган даъво аризаси юзасидан иктисодий ишни даъвогар вакили — А.Тажибаев (2024 йил 18 мартдаги 01-338-сонли ишончнома асосида), жавобгар вакили Ш.Тўраев (2024 йил 20 майдаги ишончнома асосида), Сирдарё туман сув етиштириб бериш хизмати вакили С.Зафаровнинг иштирокида, Сирдарё туманлараро иктисодий суди биносида, суд мажлислар залида, очик суд мажлиси мухокамасида кўриб чикиб, суд куйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва Молия вазирлиги хузуридаги Кадастр агентлиги Сирдарё вилояти бошқармаси (кейинги ўринда — "даъвогар" деб юритилади) судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамиятига (кейинги ўринда — "жавобгар" деб юритилади) Сирдарё тумани, Хикматли МФЙ худудидаги 30-контурдаги ер майдони 0,015 гектар (ёки 150 (кв.метр))ер майдонида ўзбошимчалик билан ноқонуний қурилган бостирмани жавобгар хисобидан мажбурий тартибда буздириш ва эгаллаган ер участкасини қайтаришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъво талабини қўллабкувватлаб, жавобгарга берилган 30-контурдаги ер майдони четида зовур химоя зонасида ўзбошимчалик билан қонунга хилоф равишда қурилиш объекти, яъни бостирма қурганлиги, мазкур қонунбузилиш холати юзасидан далолатнома расмийлаштирилиб, жавобгарга огохлантириш хати берилганлиги тўғрисида важлар келтириб, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Бугунги суд мажлисида жавобгар "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамиятига қарашли ер майдони худудида 2018 йилда бостирма биносини контейнерларни қуёшдан ҳимоя қилиш учун қурганлигини, бу бино енгил конструкция бўлганлиги ва кўчар мулк бўлганлиги учун даъво талабини қаноатлантиришдан рад этишни сўраган.

Судга низони предметига нисбатан мустақил талаб билан арз қилмайдиган учинчи шахс сифатида жалб қилинган Сирдарё туман сув етказиб бериш хизмати давлат муассасаси вакили, ноқонуний қурилма зовур (канал) ҳимоя зонасида жойлашганлигини, зовур канал сифатида фойдаланишда бўлганлиги учун уларга тегишлилигини, низоли объект канални тозалаш ишларини бажариш учун техникалар кириб чиқишига тўсқинлик қилишини билдирди.

Бугунги суд мажлисини вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор қилинган ишга учинчи шахс сифатида жалб қилинган Сирдарё туман ирригация бўлими келмади ва вакиллари иштирокини таъминламади.

Ўзбекистон Республикасининг Иктисодий процессуал кодекси (бундан буён матнда ИПК деб юритилади) 170-моддаси учинчи қисмига асосан иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган учинчи шахс суд мажлисига келмаса, низо унинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин. Ҳолбуки, низоли мулк Сирдарё тумани Сув етказиб бериш хизмати давлат муассасасига тегишли ҳудудда жойлашганлиги, Сирдарё туман ирригация бўлимига тегишли ҳудуд эмаслиги аниқланган.

Шу сабабли суд ишни Сирдарё туман ирригация бўлими вакил(лар)и иштирокисиз кўриб чикишни лозим топади.

Суд ишда иштирок этувчи шахсларнинг кўрсатмаларини тинглаб, важларини тахлил қилиб, ишга тақдим қилинган ҳужжатлар-далилларга қонуний баҳо бериб, қуйидаги асосларга кўра даъвогарнинг даъво аризасини қисман қаноатлантиришни лозим топди.

Ўзбекистон хужжатлардан кўринишича, Республикаси Ишдаги участкаларидан Президентининг "Ep фойдаланишда давлат назорати самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўгрисида"ги ПК-138-сонли карори ижросини таъминлаш хамда худудларда ер конунчилигига риоя килмаслик, ер участкаларидан мақсадсиз ва самарасиз фойдаланиш, жумладан ноқонуний ерларни ўзбошимчалик қуриш, шунингдек, холатларини олдини олиш ва бартараф етиш таъминлаш максадида Сирдарё тумани, Ўзбекистон СИУ худудида Кадастр агентлиги Сирдарё тумани бўлими томонидан мониторинг ўрганиш ўтказилган.

Мониторинг жараёнида Сирдарё туманида рўйхатга олинган "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамияти Сирдарё тумани, Хикматли МФЙ худудидаги 30-контурдаги ер майдони 0,015 гектар (ёки 150 (кв.метр) ноконуний тарзда "Бостирма" биносини куриб, уннинг ост кисмига 2 та контейнер кўйиб, фойдаланиб келаётганлиги аникланган.

Ўтказилган мониторинг ўрганиш натижалари бўйича "Ўзбошимчалик билан ер майдонларида ноқонуний қурилган қурилишлар бўйича" 2024 йил 26 февраль куни далолатнома тузилган.

Даъвогар томонидан ноқонуний ўзбошимчалик билан қурилган "бостирма" биносини 15 кун муддат ичида ўз хохиши билан бартараф этилиш тўғрисида жавобгарга 2024 йил 26 февралда 15/4871-сонли огохлантириш хати юборилган бўлса-да, жавобгар томонидан ижросиз қолдирилган.

Даъвогарнинг даъво талаби қисман асосли, чунки иш материалларида мавжуд бўлган Республика аэрогеодезия маркази томонидан Сирдарё вилояти Сирдарё туманидаги хатлов натижалари бўйича ердан фойдаланиш борасида аниқланган ҳолатлар тўғрисидаги маълумотига кўра, жавобгар томонидан 30-контурдаги ер майдонида ўзбошимчалик билан ноқонуний қурилган "бостирма" биноси зовур ҳимоя зонасида турганлиги ўз тасдиғини ва исботини топди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза ҳилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиҳлаш ҳаҳида"ги 2019 йил 11 декабрдаги 981-сонли Қарори билан тасдиҳланган "Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза ҳилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисида"ги Низомнинг 35-бандига кўра, соҳил бўйи минтаҳаси ҳамда каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоҳлари, бошҳа сув ҳўжалиги объектлари учун

ажратиладиган ер участкалари кенглиги уларнинг намунавий қирқимлари, шунингдек, қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишлари лойиҳаларига кўра ҳамда уларнинг ҳақиқий ҳолатини жойида ўрганган ҳолда ер ажратишнинг амалдаги қоидаларига мувофиқ белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари сохил бўйи минтақаси кенглигининг энг кам ўлчами:

умумий чуқурлиги 0,75 — 2 м бўлган икки ва ундан ортик фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 5 метр;

умумий чуқурлиги 2 — 5 метр бўлган каналлар ва коллектор-дренаж тармоқларини нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 6,5 — 9 метр;

умумий чуқурлиги 5 — 10 метр ва ундан ортиқ бўлган каналлар ва коллекторлар нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 9,5 — 12 метр белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил буйи минтақалари кенглигининг энг кам ўлчамлари уларнинг буйида мавжуд булган ва янгидан жойлаштириладиган тупроқуюмлари, шунингдек, ташкил қилинадиган ихотазорлар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб соҳил буйи минтақаларини белгилаш буйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда купайтирилиши ва аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил буйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йул қуйилмаслиги курсатиб утилган.

Бироқ, бостирма тагидаги 2 та контейнер ноқонуний қурилишга кирмайди ва у кўчар мулк ҳисобланади. Кўчар мулкни мажбурий тартибда бузиб бўлмайди. Фақат контейнер устки қисмидаги бостирма қисми ноқонуний қурилиш бўлганлиги учун бостирма қисми бузилиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 68-моддасига кўра, Ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий ресурслар умуммиллий бойликдир, улардан оқилона фойдаланиш зарур ва улар давлат муҳофазасидадир

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 65-моддаси учинчи қисмида мулкдор ўз мол-мулкидан қонунда назарда тутилган ҳоллардан ва тартибдан ташқари ҳамда суднинг қарорига асосланмаган ҳолда маҳрум этилиши мумкин эмас.

Ер қонунда назарда тутилган ҳамда ундан оқилона фойдаланишни ва уни умуммиллий бойлик сифатида муҳофаза қилишни таъминловчи шартлар асосида ва тартибда хусусий мулк булиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 212-моддаси биринчи қисмига кўра, қонунчиликда белгиланган тартибда қурилиш мақсадлари учун ажратилмаган ер участкаларида, шунингдек иморат қуриш учун зарур рухсатнома олмасдан ёки архитектура ва қурилиш нормалари ҳамда қоидаларини жиддий бузган ҳолда қурилган уй-жой, бошқа бино, иншоот ёки ўзга кўчмас мулк ўзбошимчалик билан қурилган иморат ҳисобланади.

Мазкур моддани учинчи қисмига кўра, ўзбошимчалик билан иморат қуриш натижасида ҳуқуқлари бузилган шахснинг ёки тегишли давлат органининг даъвоси билан бундай иморат суднинг қарорига биноан иморатни қурган шахс томонидан ёки унинг ҳисобидан бузиб ташланиши лозимлиги кўрсатилган.

Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 91-моддаси иккинчи қисмига кўра, ер участкаларини фойдаланиш учун яроқли ҳолатга келтириш, шу жумладан

ундаги иморатларни бузиш ер участкаларини ўзбошимчалик билан эгаллаб олган шахслар ҳисобидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Аҳоли пунктларини қуришда шаҳарсозлик ва ер тўғрисидаги қонун ҳужжатларига қатьий риоя этилишини таъминлашга, шунингдек тадбиркорлик мақсадлари учун ер ажратиш тартибини янада такомиллаштиришга доир қушимча чора-тадбирлар ту́ғрисида"ги 2017 йил 05 июлдаги 467-сонли қарори билан тасдиқланган "Ўзбошимчалик билан қурилган иморатни аниқлаш ҳамда бартараф этиш (бузиб ташлаш)ни ташкил этиш тартиби ту́ғрисида"ги Низомнинг11-бандида ўзбошимчалик билан иморатни қурган шаҳс ўн беш кун муддат ичида уни ўз ҳисобидан бартараф этиши шарт.

Мазкур Низомнинг 12-бандига кўра, ўзбошимчалик билан қурилган иморатни бузиб ташлаш учун белгиланган муддат тугагандан сўнг ваколатли орган фукароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи билан ҳамкорликда икки иш куни мобайнида бу ҳақда туман (шаҳар) ҳокимига ҳабарнома киритади, ўзбошимчалик билан эгалланган ер майдонида ноқонуний қурилган иморатларни бузиб ташлаш ҳоллари бундан мустасно.

Ваколатли органлар томонидан киритилган хабарнома келиб тушган санадан эътиборан уч иш куни мобайнида туман (шаҳар) ҳокими Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 212-моддаси учинчи қисмига мувофиқ ўзбошимчалик билан қурилган иморатни бузиб ташлаш тўғрисидаги даъво аризаси судга киритилишини таъминлайди.

Бунда ўзбошимчалик билан эгалланган ер майдонида ноқонуний қурилган иморатларни бузиб ташлаш бўйича тўғридан-тўғри судга Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Кадастр агентлиги ҳамда унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар бошқармалари, туманлар (шаҳарлар) бўлимлари (кейинги ўринларда — ҳудудий органлари); томонидан белгиланган тартибда мурожаат қилиши белгиланган.

Вазирлар **Узбекистон** Республикаси Махкамасининг республикаси худудидаги сув объектларининг сувни мухофаза қилиш ва санитария-мухофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги тасдиқлаш ҳақида"ги 2019 йил 11 декабрдаги 981-сонли Қарори билан тасдикланган "Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув объектларининг сувни қилиш ва санитария-мухофаза зоналарини белгилаш тўғрисида"ги Низомнинг 35-бандига кўра, сохил бўйи минтакаси хамда каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, бошқа сув хўжалиги объектлари учун ажратиладиган ер участкалари кенглиги уларнинг намунавий қирқимлари, шунингдек, қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишлари лойихаларига кўра хамда уларнинг хакикий холатини жойида ўрганган холда ер ажратишнинг амалдаги қоидаларига мувофик белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил бўйи минтақаси кенглигининг энг кам ўлчами:

умумий чукурлиги 0,75 — 2 м бўлган икки ва ундан ортик фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари нормал сув сатхи чизиклари бўйлаб камида 5 метр;

умумий чукурлиги 2 — 5 метр бўлган каналлар ва коллектор-дренаж тармоклари нормал сув сатхи чизиклари бўйлаб камида 6,5 — 9 метр;

умумий чуқурлиги 5 — 10 метр ва ундан ортиқ бўлган каналлар ва коллекторлар нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 9,5 — 12 метр белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил буйи минтақалари кенглигининг энг кам ўлчамлари уларнинг буйида мавжуд булган ва янгидан жойлаштириладиган тупроқ уюмлари, шунингдек, ташкил қилинадиган хотазорлар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб соҳил буйи минтақаларини белгилаш буйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда купайтирилиши ва аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил буйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йул қуйилмаслиги курсатиб утилган.

нормаларига асосланиб, мазкур даъвогарнинг даъво қаноатлантиришни, жавобгар – "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамияти Сирдарё тумани, Хикматли МФЙ худудидаги 30-контурдаги ер майдони 0,015 гектар (ёки 150 (кв.метр) ер майдонида 2 та контейнер устки қисмидаги ноконуний курилган бостирма биносини жавобгар хисобидан мажбурий тартибда буздиришни ва зовур худудига кирган ерни захирага қайтаришни, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодекснинг 118-моддасига асосан суд жавобгарга юклатишни, жавобгар хисобидан Республика харажатларини бюджетига 3 400 000 сўм давлат божи, олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажатларини жавобгар хисобдан даъвогар фойдасига ундиришни лозим деб топди.

Юқоридагиларга асосан ҳамда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 65, 68-моддалари, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 170, 176, 186-моддаларини қўллаб, суд

КАРОР КИЛАДИ:

Даъвогарнинг даъво аризаси қисман қаноатлантирилсин.

Жавобгар — "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамиятига қарашли Сирдарё тумани, Хикматли МФЙ худудидаги 30-контурдаги ер майдони 0,015 гектар (ёки 150 (кв.метр) ер майдонида ноқонуний қурилган 2 та контейнер уски қисмидаги бостирма жавобгар хисобидан мажбурий тартибда буздирилсин ва зовур химоя зонасида эгалланган ер участкаси захирага қайтарилсин. Даъвонинг қолган қисми қаноатлантиришдан рад этилсин.

Жавобгар — "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамияти хисобидан даъвогар — Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва Молия вазирлиги хузуридаги Кадастр агентлиги Сирдарё вилояти бошқармаси фойдасига олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар — "BIRDAMLIK KELAJAK" масъулияти чекланган жамияти хисобидан хисобидан Республика бюджетига 6 800 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қабул қилинган пайтдан бошлаб бир ой муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Хал қилув қароридан норқали Сирдарё вилоят суди апелляция тартибида шикоят к

ой муддат муддат ичида шу суд ишлар бўйича судлов ҳайъатига

Судья

У.Курбанов